HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

18 decembrie 2007 *

În cauza C-314/06,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Cour de cassation (Franța), prin Decizia din 11 iulie 2006, primită de Curte la 20 iulie 2006, în procedura

Société Pipeline Méditerranée et Rhône (SPMR)

împotriva

Administration des douanes et droits indirects,

Direction nationale du renseignement et des enquêtes douanières (DNRED),

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans (raportor), președinte de cameră, domnii L. Bay Larsen, K. Schiemann, P. Kūris și doamna C. Toader, judecători,

* Limba de procedură: franceza.

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: domnul M.-A. Gaudissart, șef de unitate,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 21 iunie 2007,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru societatea Pipeline Méditerranée et Rhône (SPMR), de H. Hazan, avocat;

— pentru guvernul francez, de domnii G. de Bergues și J.-Ch. Gracia, în calitate de agenți;

— pentru guvernul italian, de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de domnul G. Albenzio, avvocato dello Stato;

— pentru guvernul polonez, de doamna E. Ośniecka-Tamecka, în calitate de agent;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii J.-P. Keppenne și W. Mölls, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 18 iulie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 14 alineatul (1) din Directiva 92/12/CEE a Consiliului din 25 februarie 1992 privind regimul general al produselor supuse accizelor și privind deținerea, circulația și monitorizarea acestor produse (JO L 76, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 129), astfel cum a fost modificată prin Directiva 94/74/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 (JO L 365 p. 46, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 190, denumită în continuare „Directiva 92/12").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între societatea Pipeline Méditerranée et Rhône (SPMR) (denumită în continuare SPMR), pe de o parte, și Administration des douanes et droits indirects (denumită în continuare „Administration") și Direction nationale du renseignement et des enquêtes douanières (DNRED), pe de altă parte, privitor la accizele impuse SPMR de către Administration cu privire la o cantitate de hidrocarburi care au curs dintr-un oleoduct prin care aceste produse circulau, în regim de suspendare a accizelor, ca urmare a unor scurgeri și, ulterior, a spargerii acestui oleoduct.

Cadrul juridic

Dreptul comunitar

3 Potrivit primului considerent al Directivei 92/12, „instituirea și funcționarea pieței interne presupun libera circulație a mărfurilor, inclusiv a celor supuse accizelor". Al patrulea considerent al acestei directive adaugă că „pentru a asigura instituirea și

funcționarea pieței interne, aplicarea accizelor ar trebui să fie identică în toate statele membre”.

4 Astfel cum precizează articolul 1 alineatul (1) din Directiva 92/12, aceasta „stabilește regimurile pentru produsele supuse accizelor și altor taxe indirecte care sunt percepute direct sau indirect pentru consumul acestor produse, cu excepția taxei pe valoarea adăugată și a taxelor impuse de Comunitate”.

5 Articolul 3 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Prezenta directivă se aplică la nivel comunitar următoarelor produse, conform definiției din directivele relevante:

— uleiuri minerale,

[…]”

6 Articolul 4 din respectiva directivă prevede că, în sensul acesteia, se înțelege prin:

„(a) *antrepozitar autorizat*: o persoană fizică sau juridică autorizată de autoritățile competente dintr-un stat membru să producă, să prelucreze, să dețină, să primească și să expedieze produse supuse accizelor în cadrul activității sale, accizele fiind suspendate în cadrul unui regim de antrepozit fiscal;

(b) *antrepozit fiscal*: un loc în care bunurile supuse accizelor sunt produse, prelucrate, deținute, primite sau expediate în regim de suspendare a accizelor de către un antrepozitar autorizat în cadrul activității sale, sub rezerva anumitor condiții stabilite de autoritățile competente din statul membru în care se află antrepozitul fiscal;

(c) *regim de suspendare*: o procedură fiscală aplicată producerii, prelucrării, deținerii și circulației produselor, cu suspendarea accizelor;

[…]”

7 Articolul 5 din Directiva 92/12 prevede:

„(1) Produsele menționate la articolul 3 alineatul (1) sunt supuse accizelor în momentul producerii lor pe teritoriul Comunității, conform definiției din articolul 2, sau în momentul importului pe teritoriul în cauză.

«Importul unui produs supus accizelor» înseamnă intrarea acelui produs pe teritoriul Comunității […]

Totuși, dacă produsul este inclus într-o procedură vamală comunitară la intrarea pe teritoriul Comunității, se consideră că importul are loc în momentul în care produsul nu mai face obiectul procedurii vamale comunitare.

(2) Fără a aduce atingere dispozițiilor naționale și comunitare privind problemele vamale, atunci când produsele supuse accizelor :

— provin sau se îndreaptă spre țări terțe […] și intră sub incidența uneia dintre procedurile vamale de suspendare prevăzute la articolul 84 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 […] sau într-o zonă sau antrepozit liber,

— […]

se consideră că accizele asupra lor sunt suspendate.

[…]”

8 Articolul 6 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Accizele sunt exigibile în momentul punerii în consum sau în momentul înregistrării unor deficite care trebuie supuse accizelor în conformitate cu articolul 14 alineatul (3).

Punerea în consum a produselor supuse accizelor înseamnă:

(a) orice derogare, chiar și neregulamentară, de la un regim de suspendare;

[…]”

9 Articolul 12 din directiva menționată prevede:

„Deschiderea și funcționarea unui antrepozit fiscal sunt condiționate de autorizarea de către autoritățile competente ale statelor membre.”

10 Conform articolului 13 din Directiva 92/12:

„Un antrepozitar autorizat este obligat:

(a) să furnizeze o garanție, dacă este necesar, care să acopere producția, prelucrarea și deținerea și o garanție obligatorie care să acopere circulația, sub rezerva articolului 15 alineatul (3),

[…]

(b) să îndeplinească cerințele stabilite de statul membru pe teritoriul căruia se află antrepozitul fiscal;

[…]

(e) să fie de acord cu toate monitorizările și verificările de stocuri.

[…]”

11 Articolul 14 din această directivă prevede:

„(1) Antrepozitarii autorizați sunt scutiți de la plata accizelor pentru pierderile suferite în regim de suspendare din cauza unor evenimente fortuite sau de forță majoră și determinate de autoritățile din statele membre în cauză. De asemenea, ei sunt scutiți, în regim de suspendare, pentru pierderile inerente naturii produselor apărute pe parcursul producției, prelucrării, depozitării și transportului. Fiecare stat membru stabilește condițiile în care se acordă aceste scutiri. Scutirile se aplică, de asemenea, comercianților menționați la articolul 16 pe parcursul transportului de produse supuse accizelor în regim de suspendare a accizelor.

[…]

(3) Fără a aduce atingere articolului 20, accizele pentru deficite, altele decât pierderile menționate la alineatul (1), și pierderile pentru care nu se acordă scutirile menționate la alineatul (1) se percep pe baza ratelor aplicabile în statele membre în cauză în momentul în care au intervenit pierderile, determinate de autoritățile competente, sau, dacă este necesar, în momentul în care s-a înregistrat deficitul.

[…]”

12 Articolul 15 alineatul (3) din directiva menționată prevede:

„Riscurile inerente circulației intracomunitare sunt acoperite de garanția oferită de antrepozitarul autorizat expeditor, conform articolului 13 […]

Dacă uleiurile minerale care fac obiectul accizelor sunt transportate în interiorul Comunității pe cale maritimă sau prin conducte, statele membre pot scuti antrepozitarii autorizați la expediere de obligația de a furniza garanția menționată la primul paragraf.

[…]”

Dreptul național

13 Articolul 158 C din Codul vamal (code des douanes), care transpune în dreptul francez articolul 14 alineatul (1) din Directiva 92/12, prevede:

„Pierderile de produse aflate în antrepozite fiscale de depozitare de produse petroliere nu sunt supuse impozitului dacă se dovedește administrației:

1. că rezultă dintr-un eveniment fortuit sau de forță majoră

2. sau că sunt inerente naturii produselor. În acest scop, prin hotărâri ale ministrului bugetului, se poate stabili cu acest titlu o limită forfetară a pierderilor admisibile pentru fiecare produs și pentru fiecare mod de transport."

Acțiunea principală și întrebările preliminare

14 SPMR, antrepozitară autorizată, exploatează un oleoduct prin care circulă hidrocarburi către Elveția, în regim de suspendare a accizelor. După constatarea unor scurgeri și apoi, la 1 ianuarie 1997, a unei spargeri a acestui oleoduct, SPMR a solicitat să beneficieze de o scutire de accizele impuse de Administration pentru cei 795 201 litri de produse petroliere care ar fi fost pierduți, în temeiul articolului 158 C din Codul

vamal. Considerând că nu erau îndeplinite condițiile pentru a se putea invoca forța majoră, Administration a solicitat în continuare accizele pentru cantitățile pierdute, cu deducerea cantităților corespunzătoare poluanților recuperați din sol.

15 Administration a acționat SPMR în justiție pentru plata accizelor la Tribunal d'instance de Neuilly-sur-Seine. Totuși, acesta a constatat că acțiunea era prescrisă.

16 Sesizată ca instanță de apel, Cour d'appel de Versailles, prin Hotărârile din 17 decembrie 2002 și din 23 martie 2004, a infirmat hotărârea pronunțată în primă instanță, considerând că cererea formulată de Administration este admisibilă și că SPMR nu se poate prevala de forța majoră, noțiune care se caracterizează prin existența unor împrejurări imprevizibile, de neînlăturat și provenite dintr-o cauză exterioară antrepozitarului autorizat.

17 SPMR a declarat recurs la Cour de cassation împotriva acestor hotărâri. Aceasta a ridicat obiecții în special în raport cu instanța de apel, deoarece aceasta a decis că SPMR nu se putea prevala de un „eveniment fortuit" sau de un „eveniment de forță majoră" în sensul articolului 158 C din Codul vamal și, ca urmare, a constatat că este obligată la plata taxelor și impozitelor pe produsele petroliere pierdute, invocând, în această privință, două motive în susținerea recursului formulat.

18 Pe de o parte, SPMR susținea că, prin cerința ca pierderile de produse petroliere să rezulte din împrejurări imprevizibile și exterioare acesteia și prin refuzul de a verifica dacă scurgerile și spargerea oleoductului ar fi putut să fie de neînlăturat pentru

aceasta, Cour d'appel a încălcat articolul 158 C din Codul vamal. SPMR afirma, în schimb, că numai caracterul de neînlăturat este specific pentru „evenimentul fortuit" sau pentru „evenimentul de forță majoră" în sensul acestei dispoziții.

19 Pe de altă parte, SPMR arăta că putea să beneficieze de scutirea prevăzută la respectivul articol 158 C și pentru că pierderile de produse petroliere transportate prin oleoductul defect erau inerente naturii fluide a acestor produse. Faptul că Administration a acceptat netaxarea poluanților recuperați din sol ar implica, având în vedere respectiva natură a produselor petroliere, ca nici aceia care nu au putut fi recuperați ca urmare a naturii solului să nu facă obiectul unei taxări.

20 După ce a arătat că acest Cod vamal transpune în dreptul francez Directiva 92/12 și s-a referit la jurisprudența Curții potrivit căreia noțiunea de forță majoră nu are un conținut identic în diferitele domenii de aplicare ale dreptului comunitar, semnificația acesteia trebuind determinată în funcție de cadrul legal în care este destinată să își producă efectele, Cour de cassation a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Noțiunea de eveniment de forță majoră aflat la originea [unor] pierderi suferite în regim de suspendare, în sensul articolului 14 alineatul (1) din Directiva 92/12 […], trebuie înțeleasă în sensul de împrejurări imprevizibile, de neînlăturat și provenite dintr-o cauză exterioară antrepozitarului autorizat care se prevalează de aceste împrejurări în sprijinul cererii sale de scutire sau este suficient ca aceste împrejurări să fi fost de neînlăturat pentru antrepozitarul autorizat?

2) Pierderea unei părți din produse care au curs dintr-un oleoduct ca urmare a caracterului lor fluid și a caracteristicilor solului pe care s-au vărsat, elemente care au împiedicat recuperarea acestora și au condus la taxarea acestor produse,

poate fi considerată inerentă naturii produselor, în sensul articolului 14 alineatul (1) din Directiva 92/12 […]?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare, referitoare la noțiunea „forță majoră" în sensul articolului 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 92/12

21 Trebuie amintit că, în principiu, ordinea juridică comunitară nu înțelege să își definească noțiunile inspirându-se din una sau mai multe ordini juridice naționale, cu excepția cazurilor în care există o mențiune expresă în acest sens (a se vedea Hotărârea din 14 ianuarie 1982, Corman, 64/81, Rec., p. 13, punctul 8, Hotărârea din 2 aprilie 1998, EMU Tabac și alții, C-296/95, Rec., p. I-1605, punctul 30, precum și Hotărârea din 22 mai 2003, Comisia/Germania, C-103/01, Rec., p. I-5369, punctul 33). În măsura în care articolul 14 alineatul (1) din Directiva 92/12 prevede în a treia teză că fiecare stat membru determină condițiile în care sunt acordate scutirile prevăzute în prima teză din această dispoziție, această referire la dreptul național nu privește conținutul sau întinderea noțiunii „forță majoră" care apare în prima teză.

22 Într-adevăr, potrivit celui de al patrulea considerent al Directivei 92/12, aplicarea accizelor ar trebui să fie identică în toate statele membre pentru a asigura instituirea și funcționarea pieței interne. În măsura în care conținutul noțiunii de forță majoră este un factor care poate contribui, dacă este cazul, la determinarea aplicării accizei, această noțiune are, în mod obligatoriu, caracter autonom, fiind necesară asigurarea uniformității în interpretarea acesteia la nivelul tuturor statelor membre.

23 Potrivit unei jurisprudențe constante, stabilită în contexte diferite, cum sunt cel al reglementării agricole sau cel al normelor privitoare la termenele de recurs prevăzute la articolul 45 din Statutul Curții de Justiție, noțiunea de forță majoră nu este limitată la imposibilitatea absolută, ci trebuie înțeleasă în sensul de împrejurări străine comerciantului, neobișnuite și imprevizibile, ale căror consecințe nu ar fi putut să fie evitate, în pofida diligenței manifestate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 decembrie 1994, Bayer/Comisia, C-195/91 P, Rec., p. I-5619, punctul 31, precum și Hotărârea din 17 octombrie 2002, Parras Medina, C-208/01, Rec., p. I-8955, punctul 19 și jurisprudența citată).

24 Rezultă că, după cum a precizat deja Curtea, noțiunea de forță majoră presupune un element obiectiv, referitor la împrejurări neobișnuite și străine operatorului, și un element subiectiv, legat de obligația persoanei interesate de a se proteja de consecințele evenimentului neobișnuit luând măsuri adecvate, fără a accepta sacrificii excesive (a se vedea în acest sens Hotărârea Bayer/Comisia, citată anterior, punctul 32, și Ordonanța din 18 ianuarie 2005, Zuazaga Meabe/OAPI, C-325/03 P, Rec., p. I-403, punctul 25).

25 Cu toate acestea, rezultă de asemenea dintr-o jurisprudență constantă că noțiunea de forță majoră, întrucât nu are un conținut identic în diferite domenii de aplicare ale dreptului comunitar, are o semnificație care trebuie determinată în funcție de cadrul legal în care este destinată a-și produce efectele (a se vedea Hotărârea din 13 octombrie 1993, An Bord Bainne Co-operative și Compagnie Inter-Agra, C-124/92, Rec., p. I-5061, punctul 10, precum și Hotărârea din 29 septembrie 1998, First City Trading și alții, C-263/97, Rec., p. I-5537, punctul 41).

26 Prin urmare, trebuie examinat dacă, în ceea ce privește noțiunea „forță majoră” în sensul articolului 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 92/12, structura și scopul acestei directive impun interpretarea și aplicarea în mod particular a elementelor constitutive ale forței majore, astfel cum rezultă din jurisprudența Curții citată la punctul 23 din prezenta hotărâre.

27 În această privință, rezultă din primul și din al patrulea considerent al Directivei 92/12 că aceasta urmărește instituirea și funcționarea pieței interne pentru mărfurile supuse accizelor și, în acest scop, instituie un regim general în care aplicarea accizelor ar trebui să fie identică în toate statele membre.

28 În temeiul articolului 5 alineatul (1) din Directiva 92/12, sunt supuse accizelor produsele menționate la articolul 3 alineatul (1) din această directivă, între care se numără uleiurile minerale, în momentul producerii lor pe teritoriul Comunității sau în momentul importului pe teritoriul în cauză. În timp ce faptul generator al accizei este producția sau importul pe respectivul teritoriu al produselor avute în vedere, această taxă nu este exigibilă, conform articolului 6 alineatul (1) din respectiva directivă, decât în momentul punerii în consum sau în momentul înregistrării unor deficite care trebuie supuse accizelor în conformitate cu articolul 14 alineatul (3) din aceeași directivă. Punerea în consum a produselor supuse accizelor înseamnă, în temeiul respectivului articol 6 alineatul (1), și orice derogare, chiar și neregulamentară, de la un regim de suspendare.

29 Articolul 14 alineatul (3) din Directiva 92/12 prevede că, fără a aduce atingere articolului 20 din aceasta, accizele pentru deficite, altele decât pierderile menționate la alineatul (1) al respectivului articol 14, și pierderile pentru care nu se acordă scutirile menționate la respectivul alineat (1) se percep pe baza ratelor aplicabile în statele membre în cauză în momentul în care au intervenit pierderile, determinate de autoritățile competente, sau, dacă este necesar, în momentul în care s-a înregistrat deficitul.

30 Rezultă din coroborarea tuturor dispozițiilor menționate la cele două puncte anterioare din prezenta hotărâre că uleiurile minerale sunt supuse accizelor prin simplul fapt al producerii sau al importării lor pe teritoriul Comunității și că accizele sunt, în principiu, aplicabile și în caz de deficite și de pierderi pentru care nu a fost acordată o scutire de către autoritățile competente. Scutirea prevăzută la articolul 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 92/12 pentru pierderile cauzate de cazuri de forță majoră constituie o derogare de la această regulă generală, care trebuie, așadar, să

facă obiectul unei interpretări stricte, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 43 din concluziile prezentate.

31 Interpretarea noțiunii de forță majoră, reținută de Curte în alte sectoare ale dreptului comunitar și amintită la punctul 23 din prezenta hotărâre, trebuie să își găsească aplicarea, prin urmare, și în cadrul articolului 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 92/12. Așadar, un antrepozitar autorizat nu poate pretinde avantajul scutirii prevăzute de această dispoziție decât dacă dovedește existența unor împrejurări care îi sunt străine, neobișnuite și imprevizibile și ale căror consecințe nu ar fi putut să fie evitate, în pofida întregii diligențe manifestate.

32 În această privință, trebuie totuși să se considere că, astfel cum a susținut Comisia Comunităților Europene, aplicarea acestor condiții în contextul articolului 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 92/12 nu trebuie să conducă la impunerea unei răspunderi absolute antrepozitarului autorizat pentru pierderile de produse care se află într-un regim de suspendare.

33 În particular, condiția potrivit căreia împrejurările în care s-au produs aceste pierderi trebuie să fie străine antrepozitarului autorizat nu se limitează la împrejurări exterioare acestuia într-un sens material sau fizic. Această condiție trebuie interpretată mai degrabă în sensul că vizează împrejurări care par a ieși în mod obiectiv din sfera de monitorizare a antrepozitarului autorizat sau a fi situate în afara sferei de răspundere a acestuia (în privința acestui ultim aspect, a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 5 februarie 1987, Denkavit, 145/85, Rec., p. 565, punctul 16).

34 În ceea ce privește împrejurările din cauza principală, reiese din dosarul prezentat Curții că SPMR a susținut în fața instanțelor naționale că scurgerile care au afectat oleoductul avut în vedere și, ulterior, spargerea acestuia, care au provocat pierderile pentru care această societate pretinde o scutire, sunt imputabile unui fenomen de coroziune fisurantă necunoscut în momentul faptelor și care, prin urmare, nu a putut fi detectat cu vreun dispozitiv tehnic disponibil în acel moment.

35 Chiar dacă defecțiunile tehnice ale unei instalații sunt, în principiu, în răspunderea celui care o exploatează, nu s-ar putea exclude ca un fenomen de coroziune, cum este cel descris la punctul anterior din prezenta hotărâre, să poată fi considerat un „eveniment de forță majoră" în sensul articolului 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 92/12, în măsura în care survenirea acestuia nu a putut fi prevăzută în niciun mod, ținându-se cont de stadiul cunoștințelor tehnologice disponibile în acea perioadă, și, în consecință, nu ar fi existat nicio posibilitate de monitorizare a acestuia de către antrepozitarul autorizat. Revine instanțelor naționale să verifice dacă aceste condiții sunt îndeplinite în cauza principală.

36 În ceea ce privește condiția potrivit căreia antrepozitarul autorizat trebuie să fi făcut dovada diligenței necesare, SPMR și Comisia au arătat că această condiție este îndeplinită dacă s-a stabilit că respectivul comerciant s-a conformat reglementării tehnice aplicabile.

37 Cu toate că respectarea cerințelor tehnice privitoare la calitatea, construcția, mentenanța și exploatarea unui oleoduct poate fi considerată o condiție necesară pentru constatarea existenței unui comportament diligent, aceasta nu este decisivă prin ea însăși. Într-adevăr, o diligență suficientă presupune, în plus, un comportament activ continuu, orientat spre identificarea și evaluarea riscurilor potențiale, precum și capacitatea de a lua măsuri corespunzătoare și eficace în vederea prevenirii realizării unor astfel de riscuri.

38 În plus, nici faptul că, în temeiul articolului 12 din Directiva 92/12, deschiderea și funcționarea antrepozitelor fiscale, cum este un oleoduct în împrejurări precum cele din cauza principală, sunt subordonate autorizării de către autoritățile competente din statele membre, nici faptul că un antrepozitar autorizat este supus obligațiilor enumerate la articolul 13 din această directivă, în special celei de a fi de acord cu toate monitorizările, nici faptul că se poate deduce din cuprinsul articolului 15 alineatul (3) al doilea paragraf din respectiva directivă, privind posibilitatea de scutire de obligația de a furniza garanția pentru acoperirea riscurilor inerente circulației intracomunitare la transportul uleiurilor minerale prin conducte, că legiuitorul comunitar consideră transportul prin oleoduct sigur nu constituie factori pertinenți pentru a se determina dacă sunt îndeplinite condițiile privitoare la existența unui caz de forță majoră. Într-adevăr, astfel cum a subliniat avocatul general la punctele 46 și 47 din concluziile prezentate, pe de o parte, acordul antrepozitarului autorizat, precum și monitorizările la care este supus, astfel cum sunt prevăzute la respectivul articol 13, urmăresc numai să garanteze că acest antrepozitar prezintă gradul de fiabilitate necesar pentru regimul de suspendare și, pe de altă parte, acordarea unei autorizații pentru deschiderea și funcționarea unui antrepozit fiscal de către autoritățile competente dintr-un stat membru nu dă naștere răspunderii acestuia din urmă pentru accizele pentru produsele care au făcut obiectul unor pierderi ca urmare a unei defecțiuni tehnice a mijlocului de transport autorizat.

39 În sfârșit, nu se poate susține că accizele nu ar fi datorate pentru produsele pierdute pentru motivul că acestea nu au fost niciodată puse în consum, astfel cum se prevede la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 92/12 ca o condiție de exigibilitate a impozitului. Într-adevăr, astfel cum s-a arătat la punctul 30 din prezenta hotărâre, uleiurile minerale sunt supuse accizelor prin simplul fapt al producerii sau al importării lor pe teritoriul Comunității și accizele sunt, în principiu, exigibile și în caz de deficite și de pierderi pentru care nu a fost acordată o scutire de către autoritățile competente. În consecință, punerea în consum nu este determinantă pentru nașterea datoriei fiscale.

40 Având în vedere considerațiile anterioare, trebuie răspuns la prima întrebare că noțiunea „forță majoră” în sensul articolului 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 92/12 vizează împrejurări străine antrepozitarului autorizat, neobișnuite și imprevizibile, ale căror consecințe nu ar fi putut să fie evitate, în pofida întregii diligențe manifestate de acesta. Condiția potrivit căreia împrejurările trebuie să fie străine antrepozitarului autorizat nu se limitează la împrejurări exterioare acestuia

într-un sens material sau fizic, ci vizează și împrejurări care par a ieși în mod obiectiv din sfera de monitorizare a antrepozitarului autorizat sau a fi situate în afara sferei de răspundere a acestuia.

Cu privire la a doua întrebare, referitoare la noțiunea „pierderi inerente naturii produselor", în sensul articolului 14 alineatul (1) a doua teză din Directiva 92/12

41 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă pierderile privitoare la o parte din produsele petroliere care au curs dintr-un oleoduct ca urmare a caracterului fluid al acestora și a caracteristicilor solului pe care s-au vărsat, care au împiedicat recuperarea produselor respective, pot fi considerate „pierderi inerente naturii produselor" în sensul articolului 14 alineatul (1) a doua teză din Directiva 92/12.

42 Chiar potrivit modului de redactare a acestei dispoziții, aceasta se aplică numai în cazul pierderilor inerente naturii produselor și apărute în cadrul unor operațiuni indicate în mod limitativ, între care transportul. În timp ce noțiunea de pierderi inerente naturii produselor poate include pierderi așa-zis „tehnice", astfel cum a subliniat guvernul italian, aceasta nu poate fi extinsă la pierderile accidentale.

43 În plus, dat fiind că scutirea prevăzută pentru astfel de pierderi naturale este diferită de cea prevăzută în prima teză a articolului 14 alineatul (1) din Directiva 92/12 pentru pierderile datorate unor evenimente fortuite și unor evenimente de forță

majoră, prima scutire nu poate fi interpretată în mod extensiv, pentru a-i permite să se aplice în situațiile în care nu sunt îndeplinite condițiile de acordare a celei de a doua scutiri.

44 În consecință, trebuie răspuns la a doua întrebare că pierderile privitoare la o parte din produsele care au curs dintr-un oleoduct ca urmare a caracterului fluid al acestora și a caracteristicilor solului pe care s-au vărsat, care au împiedicat recuperarea produselor respective, nu pot fi considerate „pierderi inerente naturii produselor" în sensul articolului 14 alineatul (1) a doua teză din Directiva 92/12.

Cu privire la cheltuielile de judecată

45 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

1) Noțiunea „forță majoră" în sensul articolului 14 alineatul (1) prima teză din Directiva 92/12/CEE a Consiliului din 25 februarie 1992 privind regimul general al produselor supuse accizelor și privind deținerea, circulația și monitorizarea acestor produse, astfel cum a fost modificată prin Directiva 94/74/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994, vizează împrejurări străine antrepozitarului autorizat, neobișnuite și imprevizibile, ale căror

consecințe nu ar fi putut să fie evitate, în pofida întregii diligențe manifestate de acesta. Condiția potrivit căreia împrejurările trebuie să fie străine antrepozitarului autorizat nu se limitează la împrejurări exterioare acestuia într-un sens material sau fizic, ci vizează și împrejurări care par a ieși în mod obiectiv din sfera de monitorizare a antrepozitarului autorizat sau a fi situate în afara sferei de răspundere a acestuia.

2) **Pierderile privitoare la o parte din produsele care au curs dintr-un oleoduct ca urmare a caracterului fluid al acestora și a caracteristicilor solului pe care s-au vărsat, care au împiedicat recuperarea produselor respective, nu pot fi considerate „pierderi inerente naturii produselor" în sensul articolului 14 alineatul (1) a doua teză din Directiva 92/12.**

Semnături